

RĪGĀ

2020. gada 25. novembrī
Nr. 1-23/212_e

Saeimas Ārlietu komisijai

Informācijai:
Aizsardzības ministrijai
Ārlietu ministrijai
Finanšu ministrijai
Tieslietu ministrijai
Finanšu izlūkošanas dienestam
Finanšu un kapitāla tirgus komisijai

visiem adresātiem paziņošanai e-adresē

Par likumprojektu "Grozījumi
Stratēģiskas nozīmes preču aprites
likumā" Nr.778/Lp13

Latvijas Finanšu nozares asociācija (turpmāk - Asociācija) ir iepazinusies ar likumprojektu "Grozījumi Stratēģiskas nozīmes preču aprites likumā" Nr.778/Lp13 (turpmāk - Likumprojekts), kas paredz padarīt efektīvāku militāras nozīmes preču apriti un tās kontroli Latvijas Republikā, un nosūta Asociācijas viedokli informācijai.

Asociācija pievērš uzmanību, ka Likumprojekts papildina esošo regulējumu ar stingrākiem piekļuves ierobežojumiem stratēģiskas nozīmes precēm personām, kuras, piekļūstot šādām precēm, var radīt sabiedriskās drošības apdraudējumu. Stingrāki ierobežojumi noteikti attiecībā uz pašu komersantu, tā dalībniekiem (tikai fiziskajām personām), izņemot akcionārus, kuru līdzdalība sabiedrības pamatkapitālā ir mazāka par 10 procentiem no sabiedrības pamatkapitāla, prokūristiem, vadītājiem un personām, kas ieņem amatus pārvaldes institūcijās, kā arī darbiniekiem. Likumprojektā nav ņemts vērā, ka izšķiroša nozīme, izsniedzot speciālo atļauju komercdarbībai ar Eiropas Savienības Kopējā militāro preču sarakstā minētajām precēm (turpmāk - Licence), vērtējot, kuras personas piekļūst attiecīgajām precēm, ir komersantu patieso labuma guvēju noskaidrošanai un atbilstības pārbaudei.

Norādāms, ka juridisko personu patiesie labuma guvēji saskaņā gan ar Latvijas Republikas normatīvo regulējumu¹, gan arī ar Eiropas Savienības AML Direktīvu² un starptautiskajiem standartiem³ ir fiziskās personas, kas juridiskajā personā īsteno gala kontroli un kuras interesēs uzņēmums darbojas. Patieso labuma guvēju atklāšanas nozīme balstās faktā, ka juridiskā persona pēc būtības ir tikai juridiska fikcija, kura bez fiziskajām personām, to lēmumiem un darbības to labā nepastāv. Ievērojot minēto, tās ir personas, kuru iepriekšējai sodāmībai, reputācijai un iepriekšējās darbības atbilstībai, vērtējot, vai piešķirt uzņēmumam Licenci, ir izšķiroša nozīme. Neveicot atbilstošas pārbaudes nav iespējams nodrošināt, ka

¹ <https://likumi.lv/ta/id/178987-noziedzigi-iegutu-lidzeklu-legalizacijas-un-terorisma-un-proliferacijas-finansesanas-noversanas-likums>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32015L0849>

³ <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Guidance-transparency-beneficial-ownership.pdf>

stratēģiskās nozīmes precēm nepieklūst personas, kuras varētu radīt sabiedrības drošības apdraudējumu.

Papildus Asociācija pievērš uzmanību, ka Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas (turpmāk – NILLTPF) novēršanas likuma ietvaros tā 3. pantā minētajiem likuma subjektiem, tajā skaitā kredītiestādēm, ir jāveic kā savu klientu, tā to darījumu izpēti pasākumi. Klienta un tā darījumu izpēti aptver arī tādu specifisku aspektu vērtēšanu kā klienta saistība ar augsta riska jurisdikcijām, klienta un tā patiesā labuma guvēja līdzekļu un labklājības izcelsme, kā arī citus aspektus. Šobrīd NILLTPF novēršanas likuma ietvaros veikto pārbaūžu apjoms, kas noteikts privātpersonām, ir ievērojami plašāks nekā Aizsardzības ministrijai jau noteiktais un arī Likumprojektā paredzētais, tajā skaitā attiecībā uz uzņēmumu patieso labuma guvēju pārbaudi. Asociācijai no atbildības un būtiskuma perspektīvas nešķiet pietiekami pamatota tāda NILLTPF novēršanas sistēma, kas paredz, ka privāto tiesību subjektiem virknē gadījumu sadarbība un turpmāka pakalpojumu sniegšana būtu jāaptur, savukārt, piemēram, Aizsardzības ministrijai tādu pat apstākļu esamība neliegtu izsniegt licenci. Publiskajām institūcijām būtu līdzvērtīgi jāizturas pret iespējamu sadarbību ar personām, kas iesaistītas NILLTPF, un jānodrošina tāda licencēšanas procedūra, kas pēc iespējas samazina gan šādu situāciju iestāšanās iespējamību, tā arī iespējamu starptautisko un nacionālo sankciju režīma apiešanu.

Pievēršoties kompetences aspektam, norādāms, ka noskaidrot un pārbaudīt patiesos labuma guvējus jau ir jebkuras publiskās institūcijas pienākums publisko iepirkumu procedūru ietvaros, kā arī jau norādīto NILLTPF novēršanas likuma 3. pantā minēto privātpersonu, kas aptver kā kredītiestādes, tā ārpalpojuma grāmatvežus un citus pakalpojumu sniedzējus, atbildība. Tādējādi iespējama norāde uz Aizsardzības ministrijas kompetences neesamību veikt atbilstošas pārbaudes nebūtu atbilstoša.

Ievērojot minēto, Asociācija aicina papildināt Grozījumus vismaz ar atbilstošu licencējamo uzņēmumu **patieso labuma guvēju pārbaudi**, lai neradītu šaubas par to, ka Aizsardzības ministrijas licencētie uzņēmumi ir atbilstoši pārbaudīt un ir novērsta tādu personu piekļuve attiecīgajai industrijai, kuru iepriekšējā sodāmība, darbība un reputācija rada pamatotas šaubas par to, ka uzņēmums tiešām tiks izmantots tikai godprātīgiem mērķiem un neradīs draudus starptautiskajai vai nacionālajai drošībai.

Asociācija aicina:

1. izteikt Likumprojektā piedāvātos grozījumus Stratēģiskas nozīmes preču aprites likuma 5.panta ceturtais daļas ievaddaļā sekojošā redakcijā (priekšlikumi papildinājumiem sākotnējai redakcijai ir sarkanā krāsā):

“(4) Aizsardzības ministrijas izsniegto speciālo atļauju (licenci) komercdarbībai ar Eiropas Savienības Kopējā militāro preču sarakstā minētajām precēm ir tiesīgi saņemt Latvijas Republikā reģistrēti individuālie komersanti vai komercsabiedrības, ja to dalībnieki (fiziskās personas), izņemot akcionārus, kuru līdzdalība sabiedrības pamatkapitālā ir mazāka par 10 procentiem no sabiedrības pamatkapitāla, **patiesie labuma guvēji**, prokūristi, vadītāji un personas, kas ieņem amatus pārvaldes institūcijās, kā arī darbinieki, kas tieši saistīti ar Eiropas Savienības Kopējā militāro preču sarakstā minēto preču ražošanu, remontu, realizēšanu, glabāšanu, transportēšanu, ar tiem saistīto pakalpojumu sniegšanu vai apsardzi, atbilst šādām prasībām.”

2. Likumprojektā piedāvātos grozījumus Stratēģiskas nozīmes preču aprites likuma 5.panta sestajā daļā tiktāl cik to plānots papildināt ar 9. un 10. punktu izteikt šādā redakcijā:

"9) ja komersantam **vai tā patiesā labuma guvēja kontrolē esošam komersantam** ir anulēta speciālā atļauja (licence) komercdarbībai ar ieročiem, munīciju vai pirotehniskiem izstrādājumiem, sprāgstvielām un spridzināšanas ietaisēm saskaņā ar Civilām vajadzībām

paredzētu sprāgstvielu aprites likumu, Ieroču aprites likumu vai Pirotehnisko izstrādājumu aprites likumu un nav pagājis gads pēc tās anulēšanas;

10) komersants **vai tā patiesais labuma guvējs, tajā skaitā cits tā kontrolē esošs komersants**, pārkāpj starptautiskajos līgumos ietvertos ierobežojumus vai valsts drošības iestāžu rīcībā ir ziņas, ka tā darbība ir vērsta pret Latvijas Republikas drošību, ir saistīta ar organizēto noziedzību vai citām kriminālsodāmām darbībām."

Visus minētos grozījumus, kā arī Likumprojektā jau paredzētos ierobežojumus Licences saņemšanai Asociācija aicina izdarīt arī Stratēģiskās nozīmes preču aprites likuma regulējumā attiecībā uz speciālās atļaujas (licences) komercdarbībai ar Nacionālajā stratēģiskās nozīmes preču un pakalpojumu sarakstā minētajām speciālajām ierīcēm un programmatūru piešķiršanu.

Papildus jāņem vērā, ka, ievērojot Starptautisko un nacionālo sankciju likumu, Licencēšanas procesa ietvaros būtu jāvērtē arī, vai personām - kā komersantiem, tā ar tiem saistītajām fiziskajām personām, arī patiesajiem labuma guvējiem, nav noteiktas starptautiskās vai nacionālās sankcijas, it īpaši stratēģiskās nozīmes preču un citu preču aprites ierobežojumi. Starptautisko sankciju ieviešanas, nacionālo sankciju noteikšanas vai arī noteiktos gadījumos Eiropas Savienības vai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts noteikto sankciju piemērošanas mērķis ir nodrošināt mieru, drošību un tiesiskumu atbilstoši Latvijas starptautiskajām saistībām un nacionālajām interesēm. Ievērojot minēto, sagaidāms, ka tās tiek ņemtas vērā lemjot par Licences piešķiršanu atbilstoši Starptautisko un nacionālo sankciju likumam, ja nepieciešams papildus regulējumu ietverot Stratēģiskās nozīmes preču aprites likumā.

Ar cieņu

valdes loceklis

Jānis Brazovskis

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSĪTS AR
DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Sagatavoja:

Laima Letiņa, laima.letina@financelatvia.eu